

Dr Maryna Szoda - nowa stypendystka SAR gości w Krakowie [EN]

2023-12-04

Witamy w Krakowie kolejną rezydentkę programu Scholar at Risk (SAR), pochodzącą z Białorusi dr Marynę Szodę - badaczkę, specjalizującą się filologii białoruskiej i kulturoznawstwie oraz w tłumaczeniach literackich.

Instytut Kultury Willa Decjusza we współpracy miastem Kraków i Uniwersytetem Jagiellońskim realizują Program Rezydencji SAR w ramach międzynarodowej sieci Scholar at Risk.

Narażonemu na prześladowanie i represje akademikowi, IKWD oferuje bezpieczny pobyt na semestr akademicki i wsparcie logistyczne połączone z różnorodnymi działaniami na rzecz zaangażowania naukowców akademickich w życie krakowskiej społeczności akademickiej i promocji ich działalności naukowo-badawczej w Polsce.

Pobyt stypendialny nowej rezydentki w Krakowie potrwa do lutego 2024 r. W tym czasie dr Maryna Szoda, dzięki współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim, będzie kontynuować swoją pracę naukową oraz nawiąże współpracę z innymi badaczami, nie tylko z krakowskiego środowiska uniwersyteckiego, ale również międzynarodowego. Podczas trwającego semestru akademickiego, dr Szoda poprowadzi konsultacje i wykłady z zakresu mitologizacji i mitopoezji w literaturze, semiotyki kultury, białoruskiej literatury w europejskich kontekstach kulturowych, oraz przekładoznawstwa i przekładu literackiego.

- Wolność akademicka stanowi nie tylko rdzeń idei uniwersytetu, ale także demokratycznych społeczeństw. Reżimy autorytarne często uważają naukowców za główne wyzwanie dla swojej władzy. Kiedy naukowcy są zagrożeni z powodu dyskryminacji, prześladowań lub przemocy, zagrożone jest nie tylko indywidualne życie i kariery, ale także przyszłość uniwersytetu jako globalnej społeczności poszukującej prawdy, opartej na otwartej debacie naukowej, która jest napędzana przez różnorodność pomysłów, ludzi i perspektyw. Ogromnie się cieszę, że możemy powitać na naszym uniwersytecie naszą koleżankę z Mińska - mówi prof. Beata Kowalska, Rzeczniczka Praw i Wartości Akademickich (przedstawicielka UJ w SAR)

Willi Decjusza od ponad 20 lat nieprzerwanie oferuje możliwość prowadzenia pracy literackiej, a od 2018 r. także naukowej, wybitym twórcom, którzy wyjeżdżając z miejsca swojego pochodzenia, kontynuują swoją pracę za granicą, często - na uchodźctwie.

- Prace, które powstają w czasie tych stypendiów są ważne z punktu widzenia rozwoju nauki, wzmacniania wartości demokratycznych, podtrzymywania tożsamości narodowych oraz kształtowania stosunków międzynarodowych. Cieszymy się z możliwości kontynuacji współpracy z siecią SAR, Uniwersytetem Jagiellońskim i naszą gością p. Maryną Szodą. - dr hab. Dominika Kasprowicz, prof. UJ, dyrektor Instytutu Kultury Willa Decjusza.

Maryna Szoda

Urodziła się w 1973 r. (m. Prużany, Białoruś). Ukończyła studia filologiczne na Białoruskim Uniwersytecie w Mińsku. Obroniła pracę doktorską pt. Mit i mitotwórczość w systemie twórczym Williama Butlera Yeatsa.

Od 2000 do 2021 roku pracowała w katedrze Kulturoznawstwa Wydziału Studiów Społeczno-

Kulturowych na Białoruskim Uniwersytecie Państwowym. Na przełomie 2022/23 roku pracowała jako profesor wizytujący na Europejskim Uniwersytecie Humanistycznym w Wilnie. W latach 2012-2016 r. uczestniczyła w spotkaniach i warsztatach Międzynarodowego Seminarium Translatorskiego „Tłumacze bez Granic”.

Została wyróżniona Nagrodą internetowego czasopisma „Prajdziświat” za przekład powieści „Weiser Dawidek” Pawła Huellego (2014). Tłumaczy z polskiego i ukraińskiego. Przełożyła m. in. książki: Jarosława Iwaszkiewicza *Matka Joanna od Aniołów*, Pawła Huellego *Weiser Dawidek*, *Mercedes-Benz*, Sławomira Mrożka *Opowiadania*, Olgi Tokarczuk *Prawiek i inne czasy*, *Prowadź swój plug przez kości umarłych*, Czesława Miłosza *Rodzinną Europą*, Janusza Korczaka *Kajtuś czarodziej*, A. Burzyńskiej, M.P. Markowskiego *Teorie literatury XX wieku* etc.

Jej zainteresowania naukowe to: teoria i historia mitu, historia literatury białoruskiej w kontekście kultury światowej, przekładoznawstwo. Mieszka w Mińsku.

Sieć Scholars at Risk (SAR)

Międzynarodowa sieć instytucji akademickich i osób, której misją jest ochrona prześladowanych członków i członków społeczności uniwersyteckiej oraz promocja wolności akademickiej. Organizując tymczasowe miejsca pracy w instytucjach partnerskich SAR zapewnia bezpieczeństwo zagrożonym akademikom i akademikom, świadczy także usługi doradcze dla uczonych i instytucji goszczących, organizuje kampanie na rzecz więzionych czy represjonowanych badaczy i badaczek, monitoruje ataki na społeczność akademicką na całym świecie. Każdego roku SAR zapewnia schronienie i pomoc ponad 300 zagrożonym naukowcom na całym świecie. W sieci działa 507 uniwersytetów, szkół wyższych i stowarzyszeń w 39 krajach. Uniwersytet Jagielloński i Willa Decjusza dołączyły do sieci jako pierwsze organizacje w Polsce. Do tej pory w Krakowie gościliśmy prof. Candana Badema i dr Fulyę Atacan z Turcji oraz dr Olę Smolnytską z Ukrainy.

[EN]

We welcome another resident of the Scholar at Risk (SAR) program, Belarusian-born researcher Maryna Shoda Ph.D. Maryna Szoda is an outstanding expert specializing in Belarusian philology, cultural studies, and literary translation.

The Villa Decius Institute for Culture, in cooperation with Jagiellonian University, is implementing the SAR Residency Program as part of the international Scholar at Risk network. IKWD offers a safe residence, to academics at risk of harassment and repression, for an academic semester and logistical support combined with a variety of activities to engage in the life of the Krakow academic community and promote their scientific and research activities in Poland.

The scholarship stay in Krakow will last until February 2024, during which Maryna Szoda Ph.D. will continue her academic work and establish cooperation with other researchers, not only from the local university community but also internationally, thanks to the cooperation with Jagiellonian University.

During the academic semester, Maryna Szoda will conduct consultations and lectures on mythologization and mythopoetry in literature, cultural semiotics, Belarusian literature in European cultural contexts, and translation studies and literary translation.

- Academic freedom is not only at the core of the idea of the university, but also of democratic societies. Authoritarian regimes often regard academics as a major challenge to their power. When academics are threatened by discrimination, persecution or violence, not only individual lives and careers are at risk, but also the future of the university as a global truth-seeking community based on open scientific debate that is driven by a diversity of ideas, people, and perspectives. I am delighted that we can welcome our colleague from Minsk to our university - Professor Beata Kowalska, Advocate for Academic Rights and Values (UJ representative at SAR).

For more than 20 years, Villa Decius has constantly offered the opportunity to continue literary and, since 2018, scientific work to outstanding artists who, having left their place of origin, continue their work abroad, often - in exile.

- The works that are produced during these fellowships are important for the development of science, the strengthening of democratic values, the maintenance of national identities and the establishment of international relations. We look forward to continuing our cooperation with the SAR Network, Jagiellonian University, and our guest Maryna Szoda. - Dominika Kasprovicz, Ph.D., Professor at Jagiellonian University, Director of the Villa Decius Institute for Culture.

Maryna Szoda:

Born in 1973 in the city of Pruzhany, Belarus, Maryna graduated with a degree in philology from Belarusian University in Minsk. She defended her doctoral thesis entitled "Myth and Mythmaking in the Creative System of William Butler Yeats". From 2000 to 2021, she worked at the Department of Cultural Studies of the Faculty of Social and Cultural Studies at Belarusian State University. In 2022/23, she worked as a visiting professor at the European Humanities University in Vilnius. In 2012-2016, she participated in meetings and workshops of the International Translator Seminar "Translators Without Borders". She translates from Polish and Ukrainian. She was awarded the Prajdizishevt prize for her translation of the story "Weiser Dawidek" by Pawel Huelle (2014). She has translated works including Jarosław Iwaszkiewicz's "Matka Joanna od Aniołów," Paweł Huelle's "Weiser Dawidek," "Mercedes-Benz," Sławomir Mrożek's "Opowiadania" (Short Stories), Olga Tokarczuk's "Prawiek i inne czasy" (Age of Dawn and Other Times), "Prowadź swój plug przez kości umarłych" (Drive Your Plug Through the Dice of the Dead), Czesław Miłosz's "Rodzinna Europa" (Family Europe), Janusz Korczak's "Kajtuś czarodziej" (Kajtuś czarodziej), A. Burzyńska, M.P. Markowski's "Theories of 20th Century Literature," etc.

Her academic interests are theory and history of myth, history of Belarusian literature in the context of world culture, translation studies. She currently lives in Minsk.

Scholars at Risk (SAR) Network:

An international network of academic institutions and individuals whose mission is to protect persecuted members of the university community and promote academic freedom. By

**Magiczny
Kraków**

organizing temporary workplaces at partner institutions, SAR ensures the safety of female and male academics at risk, also providing counselling services to scholars and host institutions, organizing campaigns in support of imprisoned or repressed male and female researchers, and monitoring attacks on the academic community around the world.

Each year, SAR provides shelter and assistance to more than 300 threatened scholars worldwide. The network has 507 universities, colleges, and associations in 39 countries. Jagiellonian University and Villa Decius joined the network as the first organizations in Poland.